

Prěnje stejišćo k Vogtowemu koncepcij za serbsku rěč a kulturu

Prof. M. T. Vogt a V. Kreck staj w nadawku Załožby za serbski lud zdźělałoj Cyłkowny koncept k spěchowanj serbskeje rěče a kultury. W nim žada so z P. Pernthalerom woprawdźita awtonomija Serbow (II, 51 sc.) a wupraji so wočakowanje za praktiskim runostajenjom serbskeje towaršnosće z němskej (II, 37). Studija podawa dokładne ličby wo spadže serbskeho spěchowanja pobrachowaceho inflaciskeho wurunanja dla (II, 182 sc.). Njehladajo na tute a dalše pozitiwne impulsy widži předsydstwo Maćicy džele Vogtoweje analyzy a jeho doporučenjow kritisce.

Cyłkownje napadnu salopna dikcija, zdźěla pobrachowace wědomostne podkłady za daloko sahace noworjadowanja kaž tež wšelake napřećiwki mjez powšitkownej argumentaciju

a praktiskimi namjetami. Vogtowe wuprajenja wo zacofanosći serbskeje identity a wo wliwje ideologije „Blut und Boden“ we wustawkach Domowiny (II, 2) so wotpokazaja. Jeho namjety k zjednoćenju delnjo- a hornjoserbsčiny resp. wo jeju přibliženju pólsčinje a čěšćinje (II, 76 sc.) su njeseriozne. Zrosćene institucionalne struktury w Delnjej a Hornjej Łužicy so njetrjebawšo přerjaduja a připodobnjeja. W napřećiwku k žadanju za awtonomiju steji namjet, zo ma so wulki džel serbskich institucijow (Serbski ludowy ansambl, Němsko-Serbske ludowe džiwadło, Serbski institut, Serbskej muzej w běhu 10 lět do Drježdžanskich a Choćebuskich zarjadnišćow integrować (II, 33). Předsydstwo Maćicy Serbskeje ma za trěbne, zo Serbjami

do zjawneje diskusije wo přichodže svojich institucijow a zarjadnišćow zastupja a zo so w dialogu z pjenjezdarjemi namakaja rozrisanja za zachowanje a wuwice serbskeje rěče a kultury.

Při tym maja so scěhowace premisy wobkedźbować:

- Wujasnić ma so financny ramik, kotryž maja Serbjami dlěšu dobu k dispoziciji.

- Wupruwowane struktury maja so wobchować a kwalifikować.

- Wužitk noworjadowanjow ma so do zwoprawdženja podklasć.

- Uniformowanje a centralizowanje njewotpowěduje diferencowanej serbskeje woprawdźitosći.

Budyšin, 16. nowembra 2009

Jan Malink,

předsyda Maćicy Serbskeje

Zastupnistwo Serbow njech wostanje Domowina

Waženy předsyda Domowiny,

rozhorjeny pisam

Wam w zwisku z artiklom w SZ dnja 27.10.2009 pod nadpismom: „Radikaler Umbruch bei den Sorben gefordert“.

Jasne je, zo ma so wšudže, hač pola Němcow abo Serbow, lutować. Inflacija a tuchwilna hospodarska kriza atd. na cyłym swěće tež serbskim institucijam krute lutowanje napołoži. Namjetam Zhorjelskeje institucije pak w tutej formje docyła přihłosować njemóžu. Wone su za naš serbski lud, po mojim a tež mnohich dalšich Serbow mjenjenju, njemóžne a zdźěla samo diskriminacija našeje narodnosće.

Załožba za serbski lud njeje sej z tym, zo je nadawk z mojeho wida rzy němskemu institutaj wudžěliła, do brotu nastupajo poměr mjez załožbu a serbskimi institucijami a tež Domowinu wopokazala.

Wudawki za posudk w mjenowanej wysokosći bychu so lěpje za nuzniše a wažniše wěcy wužić móhli. Na jedneje stronje załožba skorži, zo pjenjezy njedosa haja, a tu so wone drjebja atd. Zamołwići w załožbje měli tute wudawki zdźěla sami narunać.

Namjety w mjenowanej papjerje, na přikład, zo Serbjami jako mjeńšina do

Kanady wučahnu, abo zo měło so přemyslować wo tym, čěšćinu jako standardnu rěč za hornjoserbsčinu wobhladować, su – skrótku prajene – diskriminacija serbskeho ludu. Tajke něšto dopomina mje na plany we wulkoněmskim mócnarstwje, hdžež bě předwidžane Serbow do Elzasa přesydlit.

Kak móže tajki wulce kwalifikowany prof. dr. scyła tajke namjety jako doporučenje činić?

Swoje sobustawstwo wot lěta 1946 w našej narodnej organizaciji widžu jako skromny přinošk k skrućenju našeje rěče a kultury.

Tu skrótku moje mjenjenje k „nowej třěše“.

Zastupnistwo Serbow bě a njech dale wostanje naša narodna organizacija Domowina. Ale tež załožba měla w přichodže w tójšto mjeńšej formje, a nic kaž dotal samostatna a z polojcu Němcami, pod jedneje třěchu skutkować. W tutym ... cyłku měli so připowědžene pjenjezy wot Zwjazka a krajow zjednoćenstwam, institucijam atd. rozdžěleć.

Serbski ludowy ansambl kaž tež NSLDž njech so skónčnje, kaž hižo před lětami předwidžane a diskutowane, zjednočitej abo ... kooperujetej. ... Čehodla njeměli so tradicionalne, samo tež w horcej diskusiji wuwojowane wěcy dale wužiwać a

- zdźěla zhromadnje - dobre kulturne poskitki serbskeje a němskeje ludnosći poskićeć?

Dalše w poručenjach podate namjety njejsu jenož na sylnjenje serbskeje mjeńšiny wusměrjene. Tak na přikład:

- tydženske wudaće Serbskich Nowin - pačenje WITAJ-centruma

- čišć serbskich šulskich knihow w němskich nakładnistwach

- serbske šule do swobodneho nošerstwa přewjesć (tu tola hnydom nastawa prašenje, što měl to potom financować?)

Tež z interviewa Alfonsa Wićaza z direktorom załožby, wozjewjeny dnja 30.10.2009 w SN, nastanu prašenja a mjenjenja w ludže.

Tak na přikład nastupajo brojenje dawkow abo efektivnosć namjetow prof. dr. Vogta. Změny w serbskich institucijach, ale tež w załožbje samej, su trěbne a přepruwowanja hóдне.

Njech so naspomnjeny proces, kotryž je so z Vogtowym doporučenjom zahajił, dosć derje a skedźbliwje w posedženju załožby dnja 26.11.2009 diskutuje, ale, tak mój namjet, zhromadnje z někotrymi sobustawami Domowiny k lěpšemu zhromadnemu jednanju za naš serbski lud. (skrótsene) Z bratrowskim postrowom

Jan Šram

Pančicy-Kukow, 5. nowembra 2009

Zaslužni člonojo Domowiny wuznamjenjeni

Lětuši lawreaća Myta Domowiny a Čestneho znamješka Domowiny na wuznamjenjenskim zarjadowanju dnja 9. oktobra w Serbskim muzeju Budyšin (wotlěwa): Wolfgang Frister, Domaš Žur, Liana Bertók, Jakub Šolta, Rafael Wowčer, Werner Thomas, dr. Pětr Brězan, Doreen Hufnagelowa, Torsten Simmula, Christina Jordanowa, Tomaš Krawža, Maik Wieder, Róža Pinkawina, Roswitha Baumertowa a Chrystof Mikławšk. Fota: Jurij Helgest

Na namjet mytowanskeho wuběrka Domowiny dóstachu Myto Domowiny 2009:

Wolfgang Frister z Hóznicy (Petershain)
Róža Pinkawina z Worcyna
Rafael Wowčer z Róžanta
Towarstwo Bratrowstwo z Kulowa
Liana Bertók z Budyšina.

Myto Domowiny za dorost 2009 spožči so člonam kapaly „Comeback“ **Tomašej Krawži**, **Maikej Wiederej** a **Chrystofej Mikławškej**.

Za swoje zaslužby w čestnohamtskim dźěle wuznamjeni so dźesać člonow župow a towarstwow Domowiny w Hornjej, srjedźnej a Delnjej Łužicy z Čestnym znamješkom Domowiny:

Werner Thomas z Běleho Chołmca
Doreen Hufnagelowa z Janšojc
dr. Pětr Brězan ze Sulšec
Cordula Jurkowa z Brězowki
Christina Jordanowa z Wochoz
Domaš Žur z Bukec
Roswitha Baumertowa z Drjowka
Torsten Simmula z Barbuka
Gabriel Krawc ze Smjerdžaceje
Jakub Šolta z Konjec.

Młožinski wjerašk – 10. superkokot w Dolnej Łužycy

Kralowski pór René Richter a Janine Noackojc

Lětosa jo woblubowany superkokot jaden mały jubilej swěšil. 26. septembra jo se 21 kralow w Běłej Górze zmało, aby k 10. razozu superkrala wuwójowali. Tak wjele wobžělnikow njejsmy hyšći žednje měli. Z města Chóšebuz su pšišli 4 a z wokrejsa Sprjewja-Nysa jo 13 rejtarijow pšišlo. Wokrejsa Górne Błota – Łužyca a góscinař Dubja – Błota stej wobej z dwěma kraloma zastupjonej byłej. Aby se wšyknjo ražiło, jo se pśedsedarstwo młožinskego aktiwa předny raz južo w maju w Běłej Górze

je zmało. Zgromadnje smy superkokot pśigótowali, wšyknje nadawki rozdžělili a wótběg wobradowali. Pši wišu jo pitšku wěcej ako tšizasća młodostnych wjelgin pilnje žěłało a to godla su wěncy a cesne wrota malsnje gótowe byli. Hyšći cełe dopołdnjo jo se Bělogórjańska młožina procowała, aby se rejtowanišćo pśigótowało. Weto su wóni dypkownje na Lipowem naměstnje byli, aby se mógli na swěžeńskem pśešěgu wobžělić. Pśešěgoju kralowkow w swoich rědnych drastwach, kapale „Neissemusikanten“ a rejtarijam jo se wěcej a wěcej zajmowanych luži pšizamknuło. Tak jo mógała naša županka, dr. Madlena Norbergowa, w serbskej a nimskej rěcy pśed 500 pšiglědarjami superkokot wótwórić. Pó tom jo Bělogórjański šořta, kněz Schloddarick, wšyknje pšibytne wuwitał. Až mjazy nimi su byli kněz Sass, decernent we wokrejsu Dubja – Błota, kněni Gudert, zastupnica amta Luboraz a kněz Konzack, zastupny jadnař Domowiny, nas wjelgin cesći. Superkokotarje su nam pón pokazali, kak derje wóni mógu rejtować. W samskem casu stej Stefanie Noackojc a Marcus Kóncař pšiglědarjam krale a kralowki pśedstajilej. Wónej stej cełe wótpołdnjo wjelgin derje dwójorěcnje moderěrowałej a wšyknym pšibytym wjele zajmneho pšeražilej. Skóro kuždy rejtarijo swóju šansu měł, ale skóncnje jo žnjowny kral z

Turjeja, René Richter ako předny głowu kokotoju wótrył. Ako kralowku jo se wón Janine Noackojc z Dešna wupytał.

Běrył góžiny pózdžej jo wšyknjo jasne było. Kiven Fritz z Hochoze a Daniel Krüger z Rańšowa stej kokotoju kśidle wótrylež. Cesnu reju stej wónej z Yvonne Weigeltoj (teke z Hochoze) a z Madeline Koalickojc rejoyałej. Až Madeline z Wjebna pšizo, jo kuždy na jeje lapje wizeł. To jo teke předny raz było, až su tši kralowki w lapje byli. Mój žěk zo teke na Christin a Verenu Lehmanojc z Bórkow.

We wjelgin rědnje wupyšnjonem stanje smy wjacor naš 13. bal „kral kralow“ swěšili. Někak napoľ žasešich su wšyknje kralowe pórki zamaršerowali a su se pśed jawišćom nastupili. Wót kněza Koncacka su wóni lětosne medalje k spominanju na superkokot dostałi. Do togo jo wón wugbaša młožiny a wšykných pómocnikow wuchwalił. W mjenju młožiny cu se za jogo gnujuće słowu žěkowaš.

Pód wjelikim pšiklaskom stej René a Janine pótom swóju kronu dostałej. Wobdane wót drugich pórkiw su naše tši krale cesnu reju rejoyali. Donatojc Anja a Katja z Prjawoza stej ze serbskim spiwanim kupku „ScArlet“ pódpěralež. Swěžeń jo se akle zajtša rano zakóncyl.

Tekst a wobraz: **Helmut Matik**

Žeń wótbagrowanych serbskich jsow 2010 Tag der abgebagerten sorbischen Dörfer 2010 wird vorbereitet

We wobjadnosći nęgajšnych wobydlarijow serbskeje wjaski Tšawnica (Tranitz) jo prezidij Domowiny wobzamknuł dnja 12. junija 2010 na nęgajšnem teritoriumje Tšawnice organizěrowaš wopomnjeński žeń. Tšawnica jo se w lěše 1981/82 wótbagrowała. Stat jo tegdy wobydlarijam pórucyl bydlenja w měsće a žedne su šęgnuli do Žandowa abo Knorawy. Ale wětšyna jo kšěła wóstaš něži na jsach a jo se pytała grunty abo domy pśedewšym w Dešanku, Žylowje. Wósebna pśigótowańska kupka pód nawjedowanim Wenera Sroki, referenta Domowiny, pśigótujo južo wót awgusta togo lěta wopomnjeński žeń. Se wě, teke 3 Tšawnicarje su how pód-

la, Margita Altkrügerowa, Andreas Schulze a Waldemar Lobert. Wšyknje su se wjelgin spokojom za to wugronili, až se taki wjerašk wót Domowiny pśigotuju. Nęntajšne město k dopominanju jo ceło zarosćone a musy se wobnowiś. Pśedwizone jo, až se nowy wjeliki kamjeń z dwójorěcnju toflu nastajijo a teke blido a ławki. Pšosomy nęnto južo, aby se wšyknje nęgajšne Tšawnicarje pla Domowiny w Chóšebuzu pšizjawili, aby mógli wopomnjeński žeń derje pśigótowaš.

Das Präsidium der Domowina hat am 12. Juni in Übereinstimmung mit den ehemaligen Einwohnern von Tranitz beschlossen, den Tag der abgebag-

erten sorbischen Dörfer 2012 dem 1981/82 abgebagerten Ort Tranitz zu widmen. Alle ehemaligen Einwohner von Tranitz werden bereits jetzt gebeten, sich im Regionalbüro der Domowina in Cottbus zu melden, damit dieser Gedenktag gut vorbereitet werden kann:

Domowina -
Bund Lausitzer Sorben e.V.
Regionalbüro Cottbus
August-Bebel-Str. 82
03046 Cottbus / Chóšebuz
Tel: 0355 48576 432
Fax: 0355 48576 433
E-Mail:
domowina-cottbus@sorben.com

Župa Budyšin na slědach Serba w Rudnych horach

Kóždolětnje přewjedže župa „Jan Arnošt Smoler“ Budyšin za svojich člonow kublansku jězbu do kónčin, w kotrychž wobsteji zwisk k serbskim stawiznam abo serbskim wosobinam. Lětsa wupytachmy Rudne horiny a podachmy so na slědy magistra George Körnera a profesora Oty Wićaza.

Edgar P. Nahradt zeznajomi Domowinjanow z lokalnymi stawiznami Bukowa/Bockau w Rudnych horinach. Foće: Steffen Hejduška

Magister Körner bě we 18. lětstotku 25 lět dolho lutherski farar w małej wjesce Bockau/Bukow, kotraž leži w Rudnych horach blisko města Schneeberg. Hižo jako młodženc nawukny wón wot serbskeho wojaka, kotryž słužeše w Zwickauskej garnizonje, běžnje serbsčinu a dźeržeše swójsku maturitnu narěč w serbskej rěči. Za čas studija přistupi Lipsčanskemu Serbskemu předarskemu towarstwu (Wendische Predigergesellschaft) a bu z jeje směrodajnym člonom.

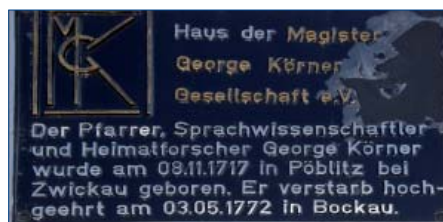
Zwiski k přichodnym serbskim fararjam wudžeržowaše wjele lět, doniž so njesta w léce 1766 z čestnym člonom tutoho towarstwa. Na kóncu žiwjenja móžeše w 20 rěčach čitać a w 10 z nich běžnje rěčeć. Runje na polu słowjanskich rěčow měješe wulke zaslužby, wšako přirunowaše a slědžeše w tutym směnje.

Körner zestaji rukopisnje přeni wobšěrny hornjoserbsko-němski słownik a nahromadži tež wobšěrny material za domizniske slědženja. Tak na příklad zwěsći, zo mjeno wjeski Bockau wurosće ze słowjanskeho pomjenowanja řeki Bukowa.

To wšo sej člonoj towarstwa „Magister George Körner Gesellschaft“ česća a waža. Hižo dlěje hač 10 lět k

Budyskej župje „Jan Arnošt Smoler“ a wosebje k Bukečanskej Domowinskej skupinje kontakty pěstuja.

W juniju podachu so Bukowčenjo na ekskursiju do Budyšina, zo bychu wjele wo měsće a wo Serbach nazhonili. Wěcywustojnje rozprawješe regionalna rěčnica Domowiny dr. Hilža Elina wo dźěle w Budyskej župje a wotmołwi na wšitke prašenja, kotřež so wosebje wokoło dwurěčnosće w našim regionje plečechu.

Tafla při domje dopomina na žiwjenje a skutkowanje magistra Körnera.

Předsyda towarstwa, knjez Edgar P. Nahradt, so za styki k Serbam do Budyšina a za poradženy dzeń w Budyšinje džakowaše a Serbow wutrobnje na wopyt do Bukowa přepryso.

Sobotu, 26. septembra 2009, bě tak daloko a podachmy so na wuprawu. Wobhladachmy sej Bukowski

towarstwowy dom, w nim jara zajimawy muzej wo něhdyšej produkciji koporowitrioloweho wolija, kiž je so trjebał za wobdźělanje metala a je so pod čěžkimi wuměnjenjemi w tajkich domjacych pjecach wudžělał, kajkuž ju w muzeju nadeńdžechmy.

Člonoj towarstwa pod wjednistwom knjeza Nahrada njewjedžechu nas jenož z wulkej horliwosću po domje, ale nas samo najwutrobnišo pohosćichu z kofejom a samopjечenym tykancom.

W Bukowskej cyrkwi powědaše nam něhdyši farar Härtwig wo žiwjenju a skutkowanju přecela Serbow George Körnera. Profesor dr. Reiner Neubert, předsyda Bukowskemu towarstwu přizamknjenemu Srjedzišća za němsko-česke zwiski kaž tež Saksko-českeho literarneho běrowa, rozprawješe wo nastaću hranicy přesahowacych zwiskow.

Z nim nawjaza na příklad předsydky Němsko-českeho towarstwa Bart, Hanka Kóskowa, kontakt za móžne dalše zhromadne dźěło.

Po wobjedže jědžechmy po krasnej zažnonazymskej krajnje do městačka Stollberg. W nim bě prof. Ota Wićaz z léta 1903 hač do swojeje smjerće w léce 1952 skoro poł lětstotka skutkował. Bywši zastupowacy šulski nawoda, knjez Dieter Böttger, nas přecelnje postrowi a po wuběrny wobnowjenym gymnaziju wjedžeše. Dom je w młodžinskim stilu natwarjeny a mjenuje so džensa „Carl-von-Bach-Gymnasium“.

Na zakładze wurězkow ze šulskeje chroniki a z časopisow města móžeše nam knjez Böttger wosebje pedagogiske skutkowanje prof. Wićaza zblizić.

Pomnik při šuli a pomjenowanje drohi dopominatej w Stollbergu na wysoko česćeného Serba.

Ze swačinu so wobsahow a zajimawostkow poľna jězba zakónči a podachmy so wo tójšto mudřiši zaso domoj. Dóstachmy někotružkuli nowu informaciju a doporučenja k dalšim zajimawym wuprawam.

Leňka Thomasowa

► Wobrazowa galerija pod www.domowina.de, župa Budyšin

Džěłarničku „Krajina a přiroda“ w Delnjeju Łužicy organizowali

Diskusija twórbow z wuměłču Maju Naglowej Foto: Helena Pallmanowa

Spěchowanski kruh za serbsku ludowu kulturu z. t. přewjedže swoju džěłarničku za lajskich molerjow pod temu „Krajina a přiroda“ znowa w Delnjeju Łužicy. Dokelž steješe lětsa čišćana grafika na planje, přewjedže so wuprawa w dwěmaj etapomaj. Přěni raz zetkach so zajimcy dnja 9. meje 2009 na Njepilic statoku w Rownom. Pod wumělskim nawodom wuměłče Maje Nagloweje a znajerki wokoliny knjeni Pjenkoweje zapopadnych so začišće w bliskim „pralěsu“, při wudobywanju brunicy a wo idylce krajiny we wokolinje. Nastachu najwšelakorije

džěła, zwjetša skicy abo naćiski z wołojnikom, wuhlom abo barbnej krydu. Tute džěła běchu zakład za druhi džěl džěłarnički, kotryž přewjedže so wot 16. do 18. oktobra 2009 w internace Delnjoserbskeho gymnazija w Choćebuzu. Zo bychu so grafiki we wotpowědnje dobrej kwalice čišćeć móhli, dyrbyeše so najprjedy nowa čišćerska mašina wobstarać. Tu steješe našemu towarstwu Leńka Theurichowa poboku, kotraž je wšo za to trěbne organizowała - wot planowanja, wobstaranja pjenjez a materiala hač k transportej. Po dołhej organizatoriskej fazy běše k terminkej wšitko

přihotowane. 12 lajskich molerjow, mjez druhim wučerjo a přistajeni, zetkach so pjatk popołdnu w internace w Choćebuzu.

Maja Naglowa mjeješe ruce poľnej džěła, dokelž běše wšelake techniki čišća přihotowała a dyrbyeše kroki grawěrowanja wospjet rozjasnić. Wšitcy dachu so do džěła, tak zo móžeše so pjatk wječor přěnja twórbu čišćeć, štož so tež derje poradzi. Tak nastachu na kónctydzenskej džěłarničce najwšelakorije džěła w rozdžělnych technikach raděrowanja. Zhromadne molowanje, wuměna nazhonjenjow, nawuknjenje nowych technikow a dobra atmosfera wabja stajnje zaso do wobdžělenja na kónctydzenskich džěłarničkach.

Njedzelu popołdnu móžeše so něhdže 50 džěłow k cyłkownemu wuhodnoćenju wupožić. Wšitcy běchu z wuslědkami jara spokojom. Sobudžělaćerka Choćebuskeho internata so na džěłarničce wobdžěli, tak zo móža tež šulerjo w přichodze pod fachowym nawodom čišćersku mašinu wužiwać. Tež wšitcy druzi wuměłcy w Choćebuzu móža swoje čišćerske džěła w internace po dorěčenju zdokonyć.

Wutrobny džak na tutym městnje za finacielnu podpěru koncernej Vattenfall a za pomoc ze stron Domowiny w Choćebuzu. Klětu je zaso molo-wanska džěłarnička planowana, na kotruž su zajimcy, wosebje młodostni, hižo nětko jara lubje přeprošeni.

Weronika Suchowa

Młodzinske džěło wožiwić

Rěkam Diana Korjeńkec a sym 22 lět stara. Pochadžam z Pančic-Kukowa a studuju tuchwilu w 5. semestrje politiske wědomosće a stawizny na Drježdžanskej techniskej uniwersiće. Wot lěta 2008 zastupuju młodzinske towarstwo Pawk na mjezynarodnych wuměnach MENS. Sym so stała z aktiwnej člonku politiskeje džěłarnički a organizowach z tutej skupinu kubłanski tydžěń w Strassburgu k temje „Stare a nowe mjeńšiny“. Mi bě přeco wažne, so tež we Łužicy za serbsku młodzinu zasadžeć a za nju a zhromadnje z njej džělać. Myslu sej, zo móžu sej tute přeće jako předsydku młodzinskeho towarstwa spjelnić.

Wažne mi je, zo džěła a jedna towarstwo Pawk jako cyłk. Jako předsydku zrozumju so jako kontaktna wosoba mjez předsydstwom, člonami a tamnymi zajimcami kaž tež koordinatorem. Wosebje na wutrobje leži nowemu předsydstwu, kotraž wobsteji z pjećoch člonow, zo damy towarstwu nowy profil. To rěka mjez druhim, aktiwnych člonow dalekublać, nowych člonow wabić a jich aktiwne do džěloweho procesa zapřijeć.

To rěka konkretnje za młodostneho, zo móže w towarstwje swójske ideje wuwiwać, je zdobom tež zwoprawdźić a z tym wjeselo měć a nazhonjenja zběrać. Chcemy spytać, młodzinske

džěło wožiwić a młodostnych spěchowac. Po mojim měnjenju je to jenož móžno, jeli zhromadnje jednamy a so za naše cile zasa dźujemy.

W j e s e l i m y so na wšitkich, kotřiž chcedza nas podpěrowac a zhromadnje z nami džělać, naše durje su wšitkim wotewrjene a jeli su so jónu začinili, budu spytać, je jako předsydku młodzinskeho towarstwa Pawka zaso wotewrić.

Diana Korjeńkec

Zetkanje kubłarskeho dorosta

Rěčny centrum WITAJ (RCW) a Serbske młodźinske towarstwo Pawk zwołašej dnja 10.10.2009 socialnopedagogiski dorost na zetkanje, zo bychu so k prašenjam wobchada ze serbsčinu w młodźinskim džěle wuměnili. Nimo štyrjoch referentow ze swójskeju kruhow a Domowiny běchu sej jako hłownu referentku Claudiju Winarjowu ze Serbskeje fachoweje šule za socialnu pedagogiku přeprosyli. Z plódneje rozmołwy wuńdže tójšto idejow za naprawy, přez kotrež móhli so młodostni za serbske temy a zarjadowanja zdobyć a jich serbske wědomje skrućić.

Steji šulerjam po boku

Absolwentka Fachoweje wysokeje šule Zhorjalc Judit Šolčić je wot spočatka šulskeho lěta 2009/2010 nowa šulska socialna džělačerka na srjedźnymaj šulomaj we Worklecach a w Kulowje. W swojej funkciji steji šulerjam po boku, hdyž trjebaja radu při wosobinskih problemach w šuli abo w priwatnych kruhach. Zdobom přewjeduje projekty najwšelakorišeho razu, přenjozjadnje ze socialnymi čěžišćemi. Rěčny centrum WITAJ je nošer tutoho džěloweho městna, kotryž młodźinski zarjad financuje.

Zawjedženje projekta WITAJ w Kulowje

W Kulowskej pěstowarni w nošerstwje Křescansko-socialneho kubłanskeho skutka džělatej wot 1. awgusta 2009 kublarce Claudia Latowa a Christina Mikelowa w skupinje po modelu WITAJ. Na iniciatiwu staršich, wosebje pak Serafiny Pašcyneje, bě so cyłkownje 17 džěci z nimale bjezwuwzačnje němskorěčnych swójbow w starobje dweju do šěsć lět namakało, kiž nětko intensiwnje serbsce wuknu. Z tym džěla w Hornjej Lužicy cyłkownje 18 pěstowarnjow po modelu WITAJ. Rěčny centrum WITAJ projekt přewodza a podpěruje.

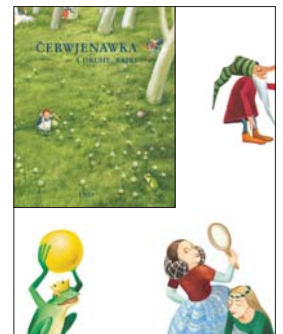

Rěč spěchowace materialije za předšulske džěci

W nowowudatym poskitku RCW namakaće wuběr titulow za dwurěčne kubłanje, kotrež buchu w Rěčnym centrumje WITAJ za džělo we Witaj-skupinach wuwite. Knihi, zešiwki a hry, kotrež wabja z pisanyimi ilustracijemi do zaběry, su spisane w serbsčinje a rozestajeja so z temami wobsweća džěsća. Zdžěla su so přidali němske přeložki wobsaha. Poskićene materialije njech su orientacija za staršich, kubłarki a wšěch na dwurěčnym kubłanju zajimowanych. Na předań su w Smolerjec kniharni a w Serbskej kulturnej informaciji w Budyšinje.

Zur Sprachförderung für Vorschulkinder

In der neu herausgegebenen Broschüre finden Sie einen Überblick unterhaltsamer und lehrreicher Materialien für zweisprachig aufwachsende Kinder. Sie wurden im WITAJ-Sprachzentrum speziell für die Arbeit in Kindertagesstätten, die nach dem Witaj-Modell arbeiten, sowie für Grundschulen, die nach dem Modell 2plus arbeiten, entwickelt. Die Themen wurden aus der unmittelbaren Erfahrungswelt des Kindes ausgewählt und spiegeln dessen Alltag wieder. Alle Bücher, Hefte und Spiele sind farbenfroh illustriert und laden ein zur Beschäftigung. Einigen Materialien wurden deutsche Übersetzungen hinzugefügt. Das Angebot dient der Orientierung für Eltern, Erzieher und alle anderen an der zweisprachigen Erziehung Interessierten. Die Materialien sind erhältlich in der Smoler'schen Verlagsbuchhandlung und in der Sorbischen Kulturinformation Bautzen.

Analyse zum sorbischen Schulwesen

Auf der Haupt- und Wahlversammlung des Sorbischen Schulvereins am 10.10.2009 wurde erstmalig eine umfangreiche Analyse zum sorbischen Schulwesen in Sachsen und Brandenburg von der Vorsitzenden des Vereins, Ludmila Budar vorgelegt. In ihr werden aktuelle Probleme sowie ein Katalog für kurz- und langfristige Maßnahmen benannt.

(► Serbska šula 4-2009, S. 124 ff. und Beilage)

Die Analyse enthält umfangreiche statistische Angaben zu aktuellen Geburten-, Kindergarten- und Schülerzahlen, Sprachkonstellationen, Schülerströmen im Verwaltungsverband am Klosterwasser, zu unterschiedlichen Stundentafeln, zu Ganztagsangeboten, Lehr- und Lernmaterialien, zum Status der sorbischen (wendischen) Sprache sowie zum pädagogischen Nachwuchs. In Zukunft soll z. B. das Netz von sorbischen, Witaj-Kindertagesstätten und Witaj-Gruppen erweitert werden, um ein stabiles sorbisch-deutsches Schulnetz zu erreichen. Dazu soll eine umfangreiche Sprachstandsanalyse vorgelegt

und eine entsprechende Sprachstrategie entwickelt werden. Investitionen in die frühkindliche Zweisprachigkeit haben sich in Europa als wichtige Wirtschaftsressourcen erwiesen. Deshalb ist auch eine entsprechende finanzielle Ausstattung der Schulen von enormer Bedeutung.

Mit großer Aufmerksamkeit wurde auf der Hauptversammlung der Vortrag von Dr. Helge Paulig, Referent für Bedarfsstruktur und Schulnetzplanung im Sächsischen Staatsministerium für Kultus „Zur Entwicklung eines abgestimmten sorbischen Bildungswesens“ aufgenommen. **L. B.**

Nowa internetowa strona

Rěčny centrum WITAJ wabi za swoju nowowuhotowanu internetowu stronu ► www.recny-centrum-witaj.de a ► www.witaj-sprachzentrum.de. Zajimcy zhonja wo džělowych polach zarjadnišća a wo serbskorěčnym kubłanju w pěstowarnjach a šulach. Dale skićeja so jim přehłady projektow za džěci, tu wuwitych wučbničow a tež bohate poskitk jako download.

VI. Internationales Dudelsackfestival Schleife
VI. International Bagpipe Festival Schleife

Klětu wot 18. do 20. junija wotměje so w Slepom VI. mjezynarodny festiwal dudakow. Zahaji so pjatk wječor z wustajeńcu a zabawnym přednoškom na temu „Fascinacija dudow w 21. lětstotku“. Sobotu a njeźdelu poskića so serbska a mjezynarodna hudźba na dudach, folklora ze spěwami a rejemmi na wjacorych jewišćach kaž tež rjemjeslniske a burske wiki. Wjeršk festiwala budžetaj koncert dudakow a swjedźenski ćah.

Alle Interessenten sind herzlich zum VI. Internationalen Dudelsackfestival vom 18. bis 20. Juni 2010 in Schleife eingeladen.

Ze sokołskeho swěta

W texaskim Fort Worthu schadźowaše so 29. junija 2009 Rada Swětowego sokołskeho zwjazka. Zastupjeni běchu Ameriski sokołski zwjazk (ASO), Sokoł USA, Džěłaćerski ameriski Sokoł, Sokołski zwjazk Serbiskeje, Sokołski zwjazk Słowjenskeje, Wukrajny sokołski zwjazk (wón zwjazuje zapadoeuropske župy a jednoty) a Čěski sokołski zwjazk (ČOS). Rada Swětowego sokołskeho zwjazka ma pjeć dalšich člonow, tak z Kanady a Słowakskeje. Při wólbach do noweje rady mějachmy tute wuslědky: Starosta bu dr. Jaroslav Bernard (ČOS), přrěnja městostarostka Gordana Rajnović (Serbiska), druha městostarostka Latry Laznovsky (ASO), načolnica Lenka Kocmichová (ČOS), načolnik Miroslav Vrána (ČOS), sekretar Vladimír Dostál (ČOS).

(Z časopisa SOKOL č. 8/9-2009)

Wot 22. do 25. oktobra 2009 wotmě so XIII. seminar słowjanskich narodnych skupinow a mjeńšinow na temu „Narodne mjeńšiny a jich wuznam za turizm“ w Békešskej Čabje w Madźarskej. Zastupjerjo mjeńšin z 11 europskich krajow, mjez nimi štyrjo zastupjerjo Serbow, so wobdźělichu. Dalše informacije namakaće pod ► www.fuen.sorben.com. Foto: privatne

Na wopyće pola Samow w Šwedskej

Wot 9. do 11. nowembra 2009 přebywachu člonoj předsydstwa Zwjazka za serbski kulturny turizm, předsyda Domowiny Jan Nuk a prof. Dähnert wot Vattenfall Europe Mining pola ludu Samow w sewjerneje Šwedskej. Kontakt kaž tež program přebytki zmóžni so z pomocu Vattenfalla Šwedska. Na wuprawje nas Kjell Isaaksson, bywši nawoda wodomilarnjow Vattenfalla w Šwedskej, přewodžeše. Předewšěm chcychmy so wo wuwicu turizma, hospodarskim položanju kaž tež wo formach politiskeho sobupostajowanja Samow wobhonić.

W běhu něhdže 50-hodźinskeho přebytki w městačku Jokkmokku a jeho wokolinje při sewjernym polarnym wobkruhu steješe dźesać terminow na programje. W přnim přednošku předstaji nam hosćiciel stawizny a tuchwilny staw produkcije miliny Vattenfalla w Šwedskej. Přrěnje wodomilarnje twarjachu so spočatk 20. lětstotka w zwisku z wudobyanjom železneje rudy w njedalokej Kirunje. Anna Nilsson ze załožby Sámi Duodji nam rozkladowaše, kak běchu sej Samojo na zakładze tra-

dicionalneho ludoweho wuměłstwa wuwili wumělske rjemjesło. Džensa je něhdže 160 zawodow-swójbow a dalšich 240 wumělcow podžělnje z toho žiwych. Dalša stacija běše Ajtte-muzej w Jokkmokku, w kotrymž so jara nazornje stawizny a žiwjenje Samow w sewjerneje Šwedskej předstajeja. Slědowaše popoždny we wukubłanskim centrumje w Jokkmokku. W nim młodych Samow po wuchodženju šule w třoch směrach wukubłuja: plahowanje sobow (Rentier), warjenje a domjacnosć a wumělske rjemjesło. Jan Nuk přednošowaše wo Serbach a wotmołwješe na prašenja. Slědowaše informacija k Sametingej (Radže Samow), kotruž poda jeje bywši předsyda Lars Andersen Baer. Sameting ma podobnu funkciju a kompetencu kaž Serbskej radže w Sakskej a Braniborskej. Wječor dožiwichmy wuběrnú samisku kuchnju a hospodliwosć. Džakuj so za intensiwnu a informatiwnu přebywanje přeprósychmy delegaciju Samow do Łužicy.

Marko Kowar

Pod ► www.domowina.de, Stejišća a wozjewjenja, namakaće cyłkownu rozprawu.

Impresum: Naša Domowina - Informacije třěšneho zwjazka • Informacije kšywowogo zwězka • Informationen des Dachverbandes

Tu wozjewjene wosobinske měnjenja njekryja so na kóždy pad z měnjenjom wudawaćela. Redakciski kónk: 01. 12. 2009

wudawaćel/Herausgeber:

Zarjad Domowiny • Zarěd Domowiny • Geschäftsstelle der Domowina
 Póstowe naměsto/Postplatz 2 • 02625 Budyšin/Bautzen • www.domowina.de

redakcija/Redaktion:

Borbora Felberowa
 tel. 03591-550 202 • faks: 03591-42408 • e-mail: felber-pr-domowina@sorben.com

lektoraj/Lektoren:

Božena Braumanowa, Erwin Hanuš

zhotowjenje/Herstellung:

Claudia Knoblochec • čisć/Druck: Serbska čisćernja/Lausitzer Druck- und Verlagshaus GmbH Budyšin/Bautzen
 „Našu Domowinu“ namakaće w interneće pod www.domowina.de ► Dokumenty/publikacije
 Domowina spěchuje so wot Załožby za serbski lud.